

On-air Studio Radio Veronica

Sky Radio, Radio Veronica, Classic FM en Sky Radio Hessen vallen onder het overkoepelende bedrijf Sky Radio Group. Het technisch management van dit bedrijf is in de ervaren handen van Rob Korver. AV&Entertainment zocht hem op in Naarden.

On-air Studio Radio Veronica

Rob Korver, Sky Radio Group

'Het belangrijkste is het programma en niet de techniek'

Korver heeft als achtergrond een elektronica opleiding, en tijdens en daarvoor heeft hij bij tal van piratenzenders en een lokale omroep gewerkt. Vervolgens is hij professioneel gegaan en betrokken bij de opstart of technische leiding van verschillende radiostations waaronder Hitradio, Radio 538, De Gouwe Ouwe Zender, Eurojazz, Sky Radio Stockholm, Sky Radio Denemarken, Sky

Radio Hessen, en dit alles onder de koepel van de Sky Radio Group. Korver: "Ik houd mij hier bezig met het technische management. Dit houdt zoveel in als de dagelijkse gang van zaken in de gaten houden, de continuïteit bewaken, ontwikkeling en onderzoek doen naar nieuwe distributievormen, maar ook de huidige distributievormen zo optimaal mogelijk in de lucht houden." Sky

Radio en Classic FM zijn 'non stop stations', dat is dus voornamelijk veel techniek. Een dag van te voren wordt de volgende dag geprogrammeerd, maar dit kan worden beïnvloed door het weer, het nieuws of door bepaalde gebeurtenissen. Korver: "Als er bijvoorbeeld een vliegtuig neerstort, dan wil je uiteraard dat er bepaalde titels niet in de programmering zitten."

Daartegenover is Radio Veronica juist een diskjockeystation waar het gaat om de faciliteiten voor de diskjockey, die moet op een prettige manier een programma kunnen maken. "Bij Sky is er meer vrijheid om een technisch optimaal fraai programma te maken, terwijl er bij Veronica veel meer zaken komen kijken."

Continuïteit

Bij de Sky Radio Group wordt gewerkt met een club technenuten die onder te verdelen is in twee groepen. Ten eerste heb je de programmatechnici, dit zijn de mensen die de programma's begeleiden. Ten tweede heb je de technenuten die zorgen voor onderhoud, reparatie, het bouwen van de studio's en zich bezighouden met onderzoek en ontwikkeling. Korver: "Bij deze laatste groep komt veel IT-werk kijken. Bijna in alle gevallen of het nu de satelliet uplink is of iets met audio-processo-

Radio, Radio Veronica en Classic FM zitten in dit pand met daarnaast de programmamakers en de technenuten. In het pand hier tegenover zitten nu de administratie, de sales, de marketing en de directie." Korver is betrokken geweest bij de bouw van de studio's. Hierbij werkten ze samen met vaste bedrijven waarmee ze vaker hebben gewerkt als Helios Broadcasting en Media Utilities en voor de satelliet uplink met Castor Broadcasting en ICP. "Bij deze bedrijven leggen we onze wensen neer, want we ontwerpen eigenlijk zelf de opzet van de

ren, er hangt altijd wel iets IT-achtigs aan. Het is meer dan vijftig procent IT-kennis die je er ook in moet steken. Dit is een van de belangrijke veranderingen van de afgelopen jaren." Het werk is volgens Korver erg divers. "Waar onze aandacht nodig is, daar gaan wij aan de slag. We hebben soms te maken met locatie uitzendingen, onze diskjockeys hebben wensen en vergeet niet, we zijn een 24 uren bedrijf, dus continuïteit is uitermate belangrijk." Doordat ze de hele dag in bedrijf zijn hebben ze heel veel back-up voorzieningen, vooral het checken en in stand houden van de back-up voorzieningen is een belangrijke taak voor de technici. Want als er een studio in elkaar stort, dan moeten ze zeker weten dat de back-up voorziening 'up and running' is. Korver: "De continuïteit bewaken is eigenlijk het saaieste, maar wel het belangrijkste. Gelukkig zijn er daarnaast natuurlijk ook een heleboel leuke en aardige dingen zoals het ontwikkelen van nieuwe technologieën.

studio's. Daarnaast bepalen we tevens welke apparatuur erin moet komen. Dit is mogelijk doordat hier een schat aan ervaring werkzaam is." Belangrijke issues bij deze keuze zijn betrouwbaarheid, gebruiksgemak en kwaliteit. Bij Sky Radio en Classic FM hebben ze vanaf de eerste radio-automatiseringssystemen, die veelal met MPEG 1 Layer 2 en datacompressie werken, juist gekozen voor lineaire audio. Daar waren ze zo'n beetje de eerste mee in Nederland toen rond 1995 de eerste harddisk-automatiseringssystemen hun intrede deden bij radiostations. Tegenwoordig met grotere capaciteiten en snellere pc's is lineaire audio veel minder een obstakel.

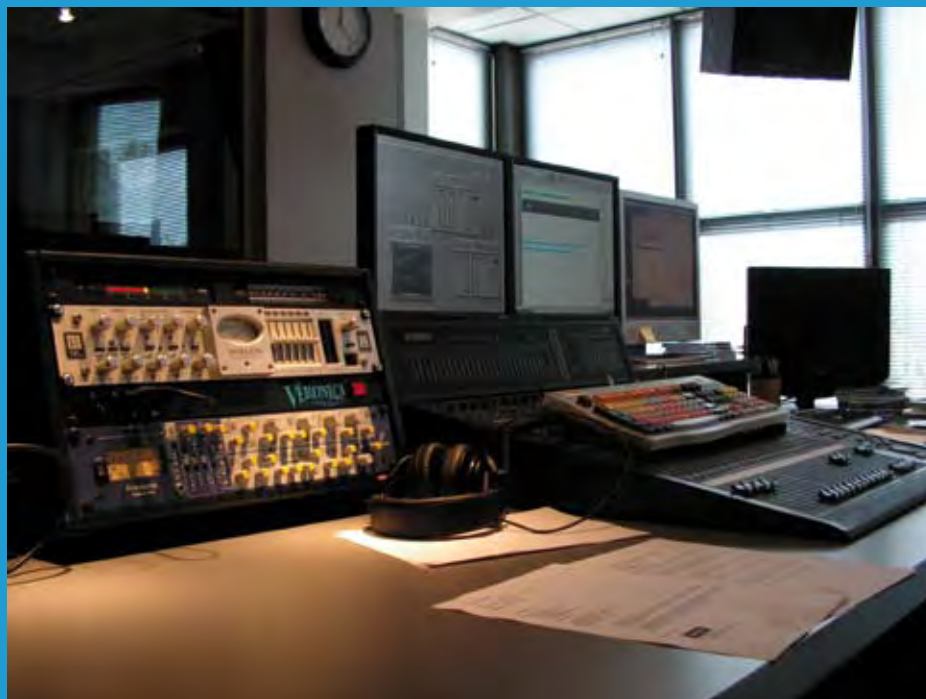
'Ancient Technology'

Er wordt voornamelijk met MPEG 1 Layer 2 gewerkt in digitale distributievormen richting consument. Digitenne, DVB, DAB en digitale kabelpakketten van diverse kabelexploitanten werken ermee. Het is de standaard van nu. Er zijn inmiddels veel betere en efficiëntere standaards, zoals MPEG 4 AAC. Maar daarvoor moeten ook ontvangers gebouwd worden en die worden nog niet massaal geproduceerd door de industrie doordat een betere encoding als MPEG4 AAC geen echte uitzendstandaard is voor digitale radiodistributie." De MPEG 1 Layer 2

Productiestudio Sky Radio

Productiestudio Radio Veronica

standaard is nog steeds de standaard waar de industrie iets mee kan," meent Korver. "Het is de afgelopen jaren wel wat verbeterd, maar het zou nog wel mooier kunnen. Dit zal in de toekomst wel gaan gebeuren maar het zal nog wel een tijdje op zich laten wachten."

Iets waar men zich in Europa nog steeds mee bezig houdt voor digitale ether-radiodistributie is DAB (Digital Audio Broadcasting), maar het loopt nergens geweldig. Het is volgens Korver een oude standaard, inefficiënt en er is niet heel veel frequentieruimte voor. Door dat tekort kun je er eigenlijk maar een relatief klein aantal radiostations in goede kwaliteit op kwijt. Korver: "Je kunt wel meer stations kwijt maar dan wordt de bitrate van ieder station ook kleiner en dus

wordt de kwaliteit van het audiosignaal minder. Dit gebeurt momenteel in Engeland, waar de markt meer aanbod wil. Dan krijg je dus uitzendingen in een kwaliteit waar de honden nog geen brood van lusten. Naast deze minpunten voegt DAB qua mogelijkheden ook niet erg veel toe ten opzichte van FM. De markt zit er zodoende niet erg op te wachten, de consument mist een 'trigger' om er apparatuur voor te kopen. Ik ben in zijn totaliteit overigens ook van mening dat FM in wezen een betere kwaliteit is dan DAB, wat toch eigenlijk een soort 'Ancient Technology' is."

Het is een tussenvorm die de overheid nog wel wil invoeren. Daarbij vergeten ze alleen dat de commerciële omroepen tijdens de laatste veiling drieëneenhalf jaar geleden heel veel geld hebben betaald voor de FM etherfrequenties. Volgens Korver heeft het overgrote deel van die FM radiostations die hebben betaald geen buffer meer om te investeren in deze techniek. En dan ontstaat er dus een probleem, want als de commerciële omroepen niet meegaan komt dit niet van de grond. "Dat het anders kan, laat men zien in de VS," geeft Korver aan. "Daar zie je andere vormen van digitale distributie met nieuwe encoding technieken zoals HD radio, met de technische naam IBOC (In Band On Carrier). Dan word er in de eigen analoge FM carrier waar we nu mee uitzenden, één (of zelfs meer) digitale carrier(s) geschoten. Met een speciale HD radio-ontvanger vis je de digitale carrier(s) uit het analoge signaal.

De gebruikte encoding techniek (MP4 AAC) is efficiënter en van relatief betere kwaliteit dan DAB. Daarnaast kun je er nog wat aardige datadiensten aan toevoegen als bijvoorbeeld nieuwsuitzendingen op een display."

Op dit moment is FM de belangrijkste distributievorm die de Sky Radio Group gebruikt. Daarnaast zenden ze uit op Digitenne, Canal Digitaal op de Astra en internet. Dit zijn allerlei vormen van digitale distributie, waar ze een nog relatief klein deel publiek mee bereiken. Ze wachten eigenlijk op een digitale opvolger van FM, dat wordt dan de grootste stap voor digitale massadistributie.

Apparatuur

Met de bouw van deze studio's is gekozen voor een digitaal mengtafelplatform en

Apparatuur

- Mengtafels on-air studio's
 - DHD 4200
- Distributie van audio en connecties tussen studio's onderling
 - DHD routerplatform
- Playout-automatisering voor Sky Radio en Classic FM
 - Radiolaunch
- Playout-automatisering voor Radio Veronica
 - Dalet
- Soundprocessing
 - Omnia, Orban en Inovonics
- Productiestudio's audiowerkstation
 - Protools

routers van DHD, een beetje de standaard in Nederland. "Dit is het hart van de hele techniek", volgens Korver. "Hierbij werkt het mengpaneel dat de diskjockey of programmeurtechnicus voor zich heeft eigenlijk als een afstandsbediening van de router. Deze keuze is ook ingegeven door de diskjockeys die graag een vertrouwde omgeving willen hebben." Dit heeft vooral in het geval van Radio Veronica meegespeeld in de keuze van de apparatuur. Daar lopen diskjockeys zoals Ferry Maat rond die al meer dan dertig jaar bij de omroep werken. Deze mensen willen graag een vertrouwde omgeving. Dit kan een bepaalde microfoon zijn, maar tevens de keuze voor uitzendautomatisering waarmee ze moeten werken. En daar word dan rekening mee gehouden. Korver: "Je gaat niet iets heel nieuws of experimenteels neerzetten. Je moet een diskjockey geven waarmee die vertrouwd is en prettig kan werken. De juiste apparatuur waarmee hij het programma optimaal kan maken. En of dat nu met een oude platenspeler is of een ietwat verouderd automatiseringssysteem, dat maakt niet uit, je probeert als technicus natuurlijk wel met bepaalde ideeën een toegevoegde waarde te geven. De gedachte is, we hebben nu een goed product, dus waarom veranderen. Daarin hebben de diskjockeys een behoorlijk stem. Want het belangrijkste is tenslotte het programma en niet de techniek."

Uitdoven

studio is volgens Korver klaar voor de toekomst en kan nog jaren vooruit. Eventuele uitbreidingen zijn vrij eenvoudig te realiseren, daar is bij de bouw rekening mee gehouden. Korver: "Wat er nog wel zal veranderen geldt voor de digitale distributie als dat wat serieuzer wordt. Hier ga je dan

CAR (Centrale apparaten ruimte)

On-air Studio Sky Radio

apart, wat nu al voor internet gebeurt, het geluid voor behandelen. Je wil een redelijk hard geluid hebben op de FM om aanwezig te zijn. Dat doe je met een FM processor en voor het analoge FM proces behandel je het signaal op een specifieke manier, waardoor het signaal wat harder wordt binnen de gestelde normen. Voor het digitale signaal is dat een heel ander verhaal. De processing

voor een digitaal distributieplatform is dan ook wezenlijk anders." Hier zullen ze dan ook in de komende jaren wat meer aandacht aan gaan besteden. Want volgens Korver is het onvermijdelijk dat analoog op een gegeven moment zal uitdoven en dan neemt digitaal het over. "Over tien jaar zal er ongetwijfeld een digitale vervanger zijn en dan is het afgelopen met FM analoog."